

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060104

DOM
2021-04-27
Stockholm

Mål nr
M 4432-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-03-24 i mål nr M 2243-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Norrköpings kommun

Motpart

1. F.A.

2. T.A.

3. Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun

SAKEN

Skyddsåtgärder mot trafikbuller

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Byggnads- och miljöskyddsnämndens i Norrköpings kommun beslut den 28 november 2017, dnr MH 2017-001481, § 1098.

Dok.Id 1670801

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Norrköpings kommun har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva Byggnads- och miljöskyddsnämndens beslut. I andra hand har kommunen yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska besluta att bullerskyddet ska avse en uteplats i anslutning till bostaden och att bullerskyddet ska klara en bullernivå om högst 70 dB(A) maximal ljudnivå.

T.A. och **F.A.** har motsatt sig ändring.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden har avstått från att yttra sig.

Norrköpings kommun samt **T.A.** och **F.A.** har anfört i huvudsak detsamma som de anfört i tidigare instanser.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om Byggnads- och miljöskyddsnämnden haft fog för att förelägga Norrköpings kommun, genom Tekniska nämnden, att färdigställa ett bullerskydd för trafikbuller längs Finspångsvägen för boende på fastigheten XX så att riktvärdet 55 dB(A) ekvivalent nivå klaras vid bostadshusets fasad.

Frågan om bullerdämpande åtgärder ska vidtas har prövats av Mark- och miljööverdomstolen vid flera tillfällen (se bland annat avgörandena MÖD 2007:16, MÖD 2008:27 och Mark- och miljööverdomstolens domar den 27 mars 2018 i mål nr M 3200-17 och den 12 september 2018 i mål nr M 6855-17). Enligt praxis tillämpas de riktvärden för buller som anges i infrastrukturpropositionen 1996/97:53 för att bedöma om god miljö råder (se a prop. 43 f). Vid bullerstörning från väg innebär det att åtgärder för bullerskydd i regel bara behöver vidtas om bullret vid fasad uppgår till eller överskrider den ekvivalenta nivån 65 dB(A). Detta riktvärde gäller för bostäder uppförda fram till och med våren 1997 (befintlig miljö). I fråga om bostäder som är

uppförda efter våren 1997, eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av infrastruktur, gäller istället riktvärdet 55 dB(A) ekvivalent nivå utomhus vid fasad.

I infrastrukturpropositionen anges att åtgärdsprogram bör genomföras för att successivt förbättra bullersituationen i befintliga bullerexponerade miljöer. Där anges att riktvärdet för befintlig bebyggelse ska ses som ett första etappmål och att åtgärdsprogram skulle genomföras snarast under planperioden, dvs. 1998-2007 (s. 52). Enligt proposition 2012/13:25 ska emellertid riktvärdena enligt infrastrukturpropositionen vara vägledande även i fortsättningen (s. 79 f). Det kan i detta sammanhang noteras att det från och med den 1 juni 2015 vid planläggning samt i ärenden om bygglov och förhandsbesked gäller att trafikbuller inte bör överskrida 60 dB(A) vid fasad (se 3 § förordningen [2015:216] om trafikbuller vid bostadsbyggnader).

Även om den planperiod som avses i infrastrukturpropositionen har löpt ut pågår fortfarande ett arbete med att åtgärda de mest bullerutsatta miljöerna. Enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller ska de största kommunerna kartlägga bullersituationen inom den egna kommunen och Trafikverket ska kartlägga bullersituationen längs med de mest trafikerade statliga vägarna. En sådan kartläggning ska ske vart femte år. De stora kommunerna och Trafikverket ska också fastställa åtgärdsprogram för att bl.a. förbättra bullersituationen i de mest utsatta miljöerna. Förordningen om omgivningsbuller genomför EU:s s.k. bullerdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG av den 25 juni 2002 om bedömning och hantering av omgivningsbuller). De åtgärdsprogram som fastställs enligt förordningen om omgivningsbuller syftar till att uppnå miljö kvalitetsnormen att buller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa.

Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen att domstolspraxis inte bör revidera de riktvärden som infrastrukturpropositionen anger för att åtgärda bullerstörningar i befintlig bebyggelse och som bekräftats genom proposition 2012/13:25. Domstolen tar därför sin utgångspunkt i infrastrukturpropositionens riktvärden och det innebär att det i fråga om befintlig miljö i regel krävs

bullerskyddande åtgärder endast om bullernivån uppgår till eller överskrider 65 dB(A) utomhus vid fasad.

Bullermätningen på den aktuella fastigheten tar sin utgångspunkt i en trafikmätning som utfördes 2014. Trafikmängden på Finspångsvägen har ökat sen dess. Ökningen av trafikmängden är emellertid inte sådan att den ska medföra en tillämpning av det riktvärde, 55 dB(A), som gäller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av infrastruktur. Detta gäller även om ökningen av trafikmängden beror på byggnation i området.

Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta riktigheten av bullermätningen utan anser att den ska ligga till grund för bedömningen. Mätningen visar en ljudnivå om 62 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad. Ljudnivån underskrider alltså riktvärdet för buller. Mätningen visar även att ljudnivån inomhus underskrider riktvärdet.

Den aktuella fastigheten har en bullerutsatt tomt som vetter mot Finspångsvägen. Det bullervärde som uppmätts överstiger dock inte det riktvärde för åtgärder som tillämpas för befintlig bebyggelse. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar vidare att det finns en yta på husets baksida som kan antas vara mindre utsatt för buller från vägen, även om den ytan är begränsad.

Det krävs särskilda skäl för att i ett enskilt fall förelägga om bullerdämpande åtgärder trots att bullernivån inte överskrider riktvärdena. Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att det i nuläget inte finns något sådant särskilt skäl. Läget kan bli ett annat om bullersituationen på fastigheten försämras, t.ex. vid en ytterligare ökning av trafikmängden på Finspångsvägen.

Mark- och miljööverdomstolen finner sammanfattningsvis att det inte finns fog för att förelägga Norrköpings kommun att vidta någon bullerskyddande åtgärd på fastigheten. Mark- och miljööverdomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Mikael Schultz och hovrättsrådet Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Ylva Svensson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-03-24
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2243-19

PARTER

Klagande

1. T.A.

2. F.A.

Motpart

1. Tekniska nämnden i Norrköpings kommun

2. Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut den 9 april 2019 i ärende nr 505-13194-2017, se bilaga 1

SAKEN

Skyddsåtgärder mot trafikbuller

DOMSLUT

Med ändring av Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut fastställer mark- och miljödomstolen Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommuns beslut den 28 november 2017, § 1098. Tiden för att vidta åtgärder enligt föreläggandet flyttas fram till senast den 31 december 2020.

BAKGRUND

Den 28 november 2017, § 1098, dnr MH 2017-001481, beslutade Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun (nämnden) att förelägga Tekniska nämnden i Norrköpings kommun att senast den 31 oktober 2018 ha färdigställt bullerskydd för trafikbuller längs Finspångsvägen för boende på fastigheten XX. Bullerskyddet ska utformas så att riktvärdet 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå klaras vid fasad på bostadshuset. Åtgärden ska konstrueras av sakkunnig så att dess ljuddämpande effekt säkerställs.

Tekniska nämnden överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Östergötlands län (länsstyrelsen) som beslutade att upphäva nämndens beslut.

T.A. och F.A. (klagandena) har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Klagandena har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska fastställa nämndens beslut. De har anfört i huvudsak följande.

Framräknade resultat

Företaget Ramböll Sverige AB (Ramböll) har med hjälp av programmet Trivector Buller väg II, version 1.2, fått fram två värden. Det första vid fasaden räknas som 64 dB(A), Ramböll har dock valt att göra ett schablonavdrag och tagit bort 2 dB(A). Enligt en bullerexpert på Trivector ska inget schablonavdrag göras i detta program utan de 2 dB(A) som dragits av ska vara med i beräkningen. Det ger alltså deras fasad ett värde på 64 dB(A). Bullerexperten menar även att all data som matas in påverkar resultat, t.ex. antalet bilar som man beräknar passerar, avståndet och hastigheten. Programmet mäter inte det faktiska bullret utan räknar ut ett värde. Det faktiska bullervärdet är högre än vad programmet visar.

Det beräknade resultatet har även förändrats då deras fasad idag ligger 3,5 meter närmre Finspångsvägen och bullernivån skulle då enligt Miljökontoret i Norrköpings kommun öka med 1 - 2 dB(A). Det skulle innebära en bullernivå på 65 - 66 dB(A) som är högre än gränsvärdet. Det är dock inte den beräknade bullernivån vid fasad som oroar dem utan det faktum att deras tomt har för hög bullernivå och att den bullernivån påverkar dem och deras barn dagligen.

Tomt och uteplats

Den stora anledningen till att de kontaktade Tekniska nämnden och nämnden var att vistelsen på deras tomt blev olidlig. Detta beror på att hela deras tomt är belägen emot Finspångsvägen, alla andra tomter bredvid dem har en tyst sida/friyta ifrån vägen.

Anledning till att deras tomt ser ut på följande sätt är för att fastigheten XX delats till två tomter 1983, utan en tanke på konsekvenserna för fastigheten XX:s utemiljö. Denna delning gjorde att möjligheten till en tyst sida/friyta på XX försvann.

Den utemiljö de har idag har enligt Ramböll en ljudnivå på 59 dBA, vilket är över gränsvärdet för en utemiljö. Mätningen gjord i mitten på deras tomt, alltså inte där barnens lekyta befinner sig utan vid barnens studsmatta och gungställning. Tekniska nämnden och länsstyrelsen har tagit fasta på att det vid mätningen fanns en inglasad altan men de har vid mätning och vid överklagandet påtalat att denna altan har ett bygglov för att rivras och bli en boyta. Den kommer alltså inte att fungera som uteplats.

De anser inte att deras barns hälsa och deras hälsa ska påverkats av ett beräknat bullerresultat istället för det faktiska värdet eller falla inom en besvärlig ekonomisk åtgärd för Tekniska nämnden.

Tekniska nämnden är ansvarig för en väg som utsätter deras barn för en alldeles för hög bullernivå när barnen vistas och leker på tomten.

Vägens ombyggnation

I Tekniska nämndens överklagan till länsstyrelsen hänvisas även till att vägen inte väsentligt byggts om sedan 1997. De har dock hänvisat till att trafikflödet har ökat då stora villaområden har byggts ut och den naturliga passagen har blivit Finspångsvägen. Innan nämnden kontaktade dem och ansåg att en bullerutredning var aktuellt hade de vid flera tillfällen kontakt med Tekniska nämnden för att minska hastigheten och trafikflödet på Finspångsvägen. Vägen är idag belagd med 40 km/h men den faktiska hastigheten som råder på vägen är mycket högre. De bad tekniska nämnden göra vägbulor, såsom de gjort på närliggande vägar som haft problem med buller och trafikflödet. Det var de dock inte intresserade av.

Hälsoperspektivet

Enligt Boverket bör man även ta hänsyn till hälsoperspektivet när man fattar beslut angående buller. Buller kan störa sömn och vila, skada hörsel, skapa stress, medföra koncentrationssvårigheter, skapa otrivsel och svårigheter att uppfatta samtal eller använda telefonen. Enligt Boverket har de även enligt lag rätt till en friyta och en tomt för deras barn att vistas på som uppfyller gränsvärdena för buller. Detta har de inte i nuläget.

Som de tidigare nämnt uppfyller endast det uterum som Ramböll nämner i sin mätning dessa krav för buller och återigen detta uterum existerar inte utan är under byggplan för att bli en boyta. I övrigt bedömer Ramböll att tomten har överlag för höga riktvärden.

De vill även återigen belysa att den bullernivå deras barn utsätts för är högre än det som redovisats i bullermätningen då det endast är beräknade resultat med fel hastighet.

Överklagandet har remitterats för yttrande till **Tekniska nämnden** och till **Byggnads- och miljöskyddsnämnden**. Yttrande har kommit in från Samhällsbyggnadskontoret som har motsatt sig bifall till överklagandet och har anfört i huvudsak följande.

Grunden för nämndens inställning är tidigare rapport och utredning av Ramböll samt länsstyrelsens beslut.

Värdet är framtaget utifrån både beräknat värde samt en mätning på plats. Båda mätningarna visar att ljudnivån i dB(A) ligger under riktvärdet som är 65 dB(A). Även om man skulle bortse från ett schablonavdrag på 2 dB(A), på det uppmätta värdet vid fasad, är nivån inom gränsen. Mätningen utfördes dagtid, ”kanske till och med under vad vi kallar rusningstid”, så enligt Ramböll skulle den uppmätta nivån kunna anses som en aning hög.

Med uteplats avses, gemensamt eller privat, iordningställt område eller yta såsom altan, terrass, balkong eller liknande som ligger i anslutning till bostaden. Att nu boende väljer att ta bort en fungerande uteplats ska inte vara skäl till åtgärd för nämnden som väghållare. Enligt flygfoto finns utrymme bakom huset, vilken antas exponeras mindre av buller.

Klagandena har tillagt bland annat följande.

I sitt yttrande hänvisar nämnden till Rambölls mätning där XX utsätts för en bullernivå på 63,5 dBA, och därefter har ett schablonavdrag gjorts och det framräknade värdet blir då 61,5 dBA. Egentligen ska man räkna upp värdet med 6 dBA när mikrofoner är placerade intill fasad, vilket då skulle innebära ett värde av 67,5 dBA för XX.

Nämnden hänvisar även till att mätningen gjorts under rusningstrafik då denna mätning gjordes 7:45-8:45. De flesta människor börjar jobba mellan kl. 7-8 och därmed borde rusningen vara som störst mellan 6-8.

Huruvida deras redan inglasade uterum rivs eller är kvar är irrelevant för bullerskyddet, det enda de velat påvisa med att diskutera detta uterum är att mätningen är gjord på insidan av detta rum och då blir felaktig. Enligt plan- och bygglagen, PBL, ska en uteplats vara avsedd för vistelse utomhus, alltså inte mätas inomhus i ett isolerat rum med fönsterrutor och dörrar.

Nämnden vill med sitt flygfoto påvisa att det är möjligt att placera ett matbord på två andra platser på deras tomt som skulle vara mindre exponerade för det rådande bullret. Detta är dock inte möjligt i verkligheten då den ena placeringen är framför deras entré och den andra skulle göra att det blir en trång passage till deras övriga tomtyta.

En stor anledning till att de vill ha ett bullerskydd är att de vill ha en möjlighet till den lagstadgade friytan där deras barn kan leka och vistas utomhus utan att utsättas för de hälsorisker som buller kan leda till.

Samhällsbyggnadskontoret har fått del av det som tillförts målet och hänvisat till tidigare yttranden.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Miljöbalken innehåller inte någon närmre reglering av vilka bullernivåer som kan accepteras utan att olägenheter för människors hälsa ska anses föreligga. Ledning för bedömningen får därför sökas i praxis och i vägledande dokument. Av rättspraxis följer att det generellt sett finns behov av att åtgärda trafikbuller i samhället och att utgångspunkten är att åtgärderna ska syfta till att bullernivåerna begränsas till vad som motsvarar en god miljö. De nivåer som har ansetts utgöra en god boendemiljö utgår från riktvärden i den s.k. infrastrukturpropositionen, prop. 1996/97:53 (se exempelvis MÖD 2008:27 och MÖD 2007:16). Riktvärdena utomhus vid fasad är 55 dB(A) som ekvivalentvärde och 70 dB(A) som maximal nivå. Inomhus anges

som riktvärden 30 dB(A) respektive 45 dB(A) för maximalnivå nattetid. Vid överskridande av riktvärdena finns det normalt skäl att anta att det föreligger olägenhet för människors hälsa.

Nämnda riktvärden avser bullernivåer vid nybyggnation av bostadsbebyggelse och vid väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur. När det gäller befintliga miljöer som exponeras för vägtrafikbuller, anges i infrastrukturpropositionen att i en första etapp bör ett åtgärdsprogram genomföras som syftar till att klara 65 dB(A) som ekvivalentnivå utomhus (se s. 43 f. a. prop.). Någon revidering av målsättningen i infrastrukturpropositionen har inte skett (se prop.

2012/13:25 s. 80).

Frågan i detta mål är om de faktiska förhållandena är sådana att det är rimligt att vidta åtgärder för att klara infrastrukturpropositionens riktvärden och/eller om det är erforderligt att genomföra ytterligare utredningar för att klarlägga förhållandena. För att göra denna bedömning måste det först bestämmas vilka riktvärden som bör användas. Det är därmed av betydelse om vägen ska anses ha genomgått en väsentlig ombyggnad eller om det är fråga om en befintlig miljö. Med befintlig miljö avses bostäder byggda före våren 1997, där den störande vägen eller spåret inte byggts om eller väsentligt byggts om efter denna tidpunkt (se prop. 1996/97:53 s. 43).

Naturvårdsverket publicerade i oktober 2016 en vägledning med en sammanställning av riktvärdena för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder (ÄNRNV-08465-15). I vägledningen anges följande beträffande begreppet "väsentlig ombyggnad". Enligt praxis avser begreppet väsentlig ombyggnad större åtgärder då vägens karaktär väsentligt förändrats, såsom en omläggning i åtminstone delvis ny sträckning eller en väsentlig breddning av väg så att den får fler körfält och högre hastighetsgränser. Även större materiella upprustningar och kapacitetshöjande åtgärder har i praxis betraktats som väsentlig ombyggnad. Åtgärderna ska ses sammantagna och inte enbart i förhållande till vad som fysiskt skett i direkt anslutning till varje berörd fastighet. Enbart normalt underhåll eller höjning av hastighetsgräns för väg- eller spårtrafik betraktas inte som väsentlig ombyggnad.

Såväl tekniska nämnden som länsstyrelsen har refererat till riktvärdena i Infrastrukturpropositionen 1996/1997:53. Propositionen har sedan den antogs av riksdagen legat till grund för både Naturvårdsverkets och Folkhälsomyndighetens allmänna råd. Den har också legat till grund för ett flertal av Mark- och miljööverdomstolens domar avseende buller från väg och järnväg. Se bl.a. MÖD 2000:32 och 2007:16.

En olägenhetsbedömning ska i första hand utgå ifrån 9 kap. 3 § miljöbalken. Utgångspunkter för tolkningen såvitt gäller buller, finns genom Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) vilka i sin tur utgår från skrivningarna i Infrastrukturpropositionen. Av tabell 1 framgår att buller inomhus som överskrider 30 dB(A) E_{qT} och 45 dB(A)max bör anses utgöra en olägenhet för människors hälsa. I Mark- och miljööverdomstolens avgörande i mål M 6855-17 har såväl Naturvårdsverket som Folkhälsomyndigheten gjort samma bedömning vilken också delas av Mark- och miljööverdomstolen.

Av 2 kap. 3 § miljöbalken följer att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som bl.a. medför olägenhet för människors hälsa ska iaktta sådana begränsningar och vidta sådana försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att det uppstår skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven enligt ovan får dock enligt 2 kap. 7 § miljöbalken inte anses orimliga att uppfylla. Vidare gäller att vid bedömningen av vad som anses rimligt ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärderna jämfört med kostnaderna.

Såvitt kan utläsas av Mark- och miljööverdomstolens praxis har man utgått ifrån skrivningen i Infrastrukturpropositionen sid 43 ff. där det framgår bl.a. följande. *Åtgärdsprogram mot störningar i befintlig bebyggelse av trafikbuller, syftande till att på sikt uppnå riktvärdena inomhus enligt ovan, bör genomföras för statlig trafikinfrastruktur.*

I en första etapp bör åtgärdsprogrammen avse minst de fastigheter som exponeras av buller vid följande nivåer och däröver:

65 dB(A) ekvivalentnivå utomhus för vägtrafikbuller,

55 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid avseende buller från järnvägstrafik,

Inledningsvis bör poängteras att nyssnämnda proposition i första hand anger riktvärden som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation och väsentlig ombyggnad av transportinfrastruktur.

Vidare framgår följande av Infrastrukturpropositionen.

Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

Vidare framgår det av propositionen, att åtgärdsprogram mot störningar i befintlig bebyggelse bör genomföras för *statlig* trafikinfrastruktur. Kommunal och enskild infrastruktur behandlas inte. Domstolen anser därför, att det kan vara tveksamt att utan vidare tillämpa ”första etapp-riktvärdet” 65 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid bedömningen i övriga fall.

Vidare framgår följande av propositionen.

Den första etappen av åtgärdsprogrammet bör genomföras snarast inom planperioden. Efter första etappen skall arbetet fortsätta med en andra etapp. Berörda trafikverk och, i erforderlig utsträckning, Försvarmakten, bör snarast analysera ytterligare bulleråtgärder under planperioden i avsikt att påskynda uppfyllandet av riktvärdena.

Av skälen för regeringens förslag framgår bland annat följande.

Regeringen anser således att ett åtgärdsprogram för vägtrafiken i en första etapp bör omfatta befintliga bostadsmiljöer med buller överstigande 65 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad. Åtgärderna bör i första hand leda till begränsningar av inomhusnivåer som överstiger 30 dB(A) ekvivalentnivå och 45 dB(A) maximalnivå. Regeringen avser att ge respektive trafikverk samt Försvarmakten i uppdrag att genomföra åtgärdsprogram enligt ovan. Regeringen förutsätter att myndigheterna

därvid kommer att samverka i syfte att uppnå en optimal resursanvändning vad gäller bl. a. isoleringsåtgärder i fastigheter som berörs av flera typer av trafikbuller. De redovisade åtgärdsnivåerna bör betraktas som första etappmål och åtgärdsprogrammen bör genomföras snarast under planperioden. Därefter skall arbetet fortsätta med en andra etapp. Berörda trafikverk, och i erforderlig utsträckning Forsvarsmakten, bör därför även ges i uppdrag att analysera ytterligare bulleråtgärder under planperioden i avsikt att påskynda uppfyllandet av de tidigare redovisade riktvärdena.

Den omtalade planperioden omfattar åren 1998 - 2007.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Det kan konstateras att Mark- och miljööverdomstolen bl.a. i mål M 6855-17 hänvisar till sina tidigare avgöranden och lyfter fram att den i målet aktuella fastigheten inte omfattas av etapp 1 vilket även Trafikverket i det målet gjorde gällande. Det har således nu förflutit mer än 23 år sedan propositionen antogs och 12 år sedan den första planperioden löpte ut.

Vare sig i det nu aktuella målet eller de tidigare mål som varit föremål för Mark- och miljööverdomstolens bedömning har vägghållaren kunnat ange vilka andra objekt som först måste åtgärdas innan de aktuella objekten kan åtgärdas. Inte heller finns det något underlag som visar hur lång tid det tar att åtgärda samtliga objekt som ligger över riktvärdet för den första etappen.

Som tidigare har nämnts, riktar sig Infrastrukturpropositionen direkt mot Trafikverket och inte mot kommunala vägghållare. Mot denna bakgrund och med tanke på att utgångspunkten för att göra bedömningar och prioriteringar delvis torde vara anorlunda på lokal nivå än när sådana görs på regional eller nationell nivå, bör inte första etapp riktvärdet om 65 dB(A) ekvivalentnivå utomhus automatiskt gälla som utgångspunkt vid bedömningen i dessa fall.

I Infrastrukturpropositionen resoneras inte kring konsekvensen av omledningar av trafik eller konsekvenser av nybyggnation på annan plats, vilka omständigheter i sin tur leder till ökad trafik på befintliga vägavsnitt och vid befintlig bebyggelse.

I detta fall kan konstateras, att trafiksituationen har förändrats genom utbyggnader av bostadsområden vilket i sin tur har medfört en ökning av trafikflödet på Fin-spångsvägen. Även sådana omständigheter, vilka inte enbart leder till en ”normal” ökning av trafiken och oavsett att detta inte direkt har kunnat gå in i kalkylen för en investering, till exempel i en ombyggnad. Det finns därför skäl att för att riktvärdet på 55 dB(A) i detta fall borde gälla som utgångspunkt för bedömning av åtgärdsbehovet.

Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att frågan om bullerskyddsåtgärder vid den i målet aktuella fastigheten bör bedömas utifrån 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken och att utgångspunkten för bedömningen om störning föreligger ska vara nybyggnadsriktvärdena och inomhusvärdena i infrastrukturpropositionen 1996/1997:53.

Vid avgörandet av vilka åtgärder som kan anses rimliga att vidta för att uppnå ovan angivna värden måste det alltid göras en bedömning av de faktiska förhållandena i varje enskilt fall. Den aktuella bullersituationen måste då ställas mot vilken buller-reducering som är tekniskt möjlig och ekonomiskt rimlig att åstadkomma.

Av utredningen i målet framgår att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid fasad uppgår till 64 dB(A) innan schablonavdrag vilket i sig har ifrågasatts av T.A.. Tekniska nämnden har inte närmare sagt emot bedömningen att den ekvivalenta ljudnivån beräknats till 64 dB(A). Utredningen visar att riktvärden för ljudnivåer inomhus klaras. Domstolen noterar att den trafikmätning som ligger till grund för trafikbullerberäkningen är utförd 2014 och att den genomförda bullermätningen skett under en relativt kort tid, ca 1 timme. Maxvärdena uppgår till 77 dB(A) enligt utredningen.

Klagandena har anfört bland annat att hela deras tomt är belägen emot Finspångsvägen och att de inte har någon tyst sida/friyta från vägen samt att byggnaden på deras fastighet idag ligger 3,5 meter närmre Finspångsvägen, vilket gör att bullernivån ökar med 1 – 2 dB(A). Som har pekats på, så finns i och för sig visst utrymme att anordna uteplats i lägen som är mindre exponerade för bullerstörningar. Anledningen till att fasaden till deras bostadshus ligger närmare Finspångsvägen är att en tidigare inglasad altan avses rivas och i stället bli boyta.

Bullersituationen på fastigheten har eller kommer delvis att förvärras genom egna åtgärder på tomten. Oavsett detta så bedömer mark- och miljödomstolen att bullersituationen på fastigheten XX är sådan att den bör anses vara en olägenhet av betydelse för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken och som typiskt sett motiverar skyddsåtgärder. Det åtgärdsförslag som nämnden har föreslagit bedömer mark- och miljödomstolen stå i rimlig proportion i förhållande till kostnaden och bullerproblemets omfattning.

Nämnden får således anses ha haft fog för sitt beslut. Vad som i övrigt har anförts i målet föranleder ingen annan bedömning.

Med ändring av länsstyrelsens beslut bifaller därför mark- och miljödomstolen överklagandet och fastställer nämndens beslut. Tiden för att vidta åtgärder enligt nämndens beslut bör flyttas fram till senast den 31 december 2020.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 14 april 2020.

Anders Bengtsson

I domstolens avgörande har deltagit f.d. chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Svensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.